

ע"פ 8690/15 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורם פליליים

ע"פ 8690/15

לפני:
כבוד השופט ס' ג'וברاء
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט א' שחם

המעוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב:

פלוני

ערעור על גזר דיןו של בית המשפט המחויז (לנווער)
בחיפה מיום 1.11.2015 בתפ"ח 64179-14-שניתן
על ידי כבוד השופט ר' שפירא - סג"נ, ר' פוקס וד' פיש

תאריך הישיבה: י"א באייר התשע"ז (19.5.2016)

בשם המัวרת:עו"ד מорון פולמן

בשם המשיב:עו"ד סיגל דברי

בשם שירות המבחן:גב' טלי סמואל

פסק דין

עמוד 1

© verdicts.co.il - פסק דין כל הזכויות שמורות לאתר

1. לפניינו ערעור על גזר דין של בית משפט לנעור בבית המשפט המחוזי בחיפה (סגן הנשיא ר' שפירא, והשופטים ר' פוקס וד' פיש) בתפ"ח 64179-09-14 מיום 1.11.2015, במסגרתו נמנע בית המשפט מלרשיע את הנאשם, והטיל עליו עונש של צו מב奸 למשך 18 חודשים; התchiaיות בסך 10,000 ש"ח למשך שלוש שנים שלא יבצע עבירה בגין מסוג פשע; 100 שעות שירות לתועלת הציבור; ופייצוי למתלוון בסך 20,000 ש"ח. יצוין, כי עד למועד הדין בערעור המשפט סיים לבצע את עבודות השירות לתועלת הציבור שהוטלו עליו ושלם את הפיצוי למתלוון במלואו.

כתב האישום והכרעת הדין

2. ביום 29.10.2014 בית המשפט המחוזי קבע, על יסוד הודהתו בעבודות כתב האישום, כי הנאשם ביצע עבירה של מעשה סדום, לפי סעיף 347(ב) בצירוף סעיף 345(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). על פי המתוар בכתב האישום, הנאשם מתגורר בשכנות למתלוון - קטין ליד שנת 2008, אשר היה בן חמש בעת ביצוע העבירה - ומכיר אותו ואת משפחתו. במועד שאינו ידוע למערערת במדוק, במהלך חודש אוקטובר 2013, הנאשם פגש את המתלוון, והזמין אותו להצטרף אליו למקלט ביתו. השניים הגיעו למקלט, שם הנאשם הורה למתלוון להוריד את מכנסייו ואת תחתוניו, והמתלוון עשה כן. במקביל הנאשם הוריד גם את מכנסייו ותחתוניו. בשלב זה הנאשם החדר את איבר מינו לפיו של המתלוון, עד שהגיעו לשיפוקו בפיו.

גמר הדיון של בית המשפט המחוזי

3. ביום 1.11.2015 בית המשפט המחוזי גזר את דיןו של הנאשם. בಗזר דין, בית המשפט המחוזי עמד על חומרת מעשיו של הנאשם, אשר ביצע עבירה בגין רך בקטין רך בשנים - עבירה שנועדה להגן על שלומו של הציבור ושל ציבור הקטינים מפני עבריני מין, וכן עמד על הצורך להרטיע את הנאשם ואחרים מביצוע עבירות אלה באמצעות ענישה חמירה. מנגד, בית המשפט המחוזי הדגיש כי בעת ביצוע העבירה היה הנאשם עצמו קטין בן 16, כך שעלה פי הוראות חוק הנעור (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנעור) יש להעדיין בעניינו את הפעלתם של אמצעים שיקומיים, להבדיל ממאמצים עונשיים. בנוסף לכך, בית המשפט המחוזי עמד על מספר שיקולים נוספים לקולה בעניינו של הנאשם, וביניהם: הודהתו המיידית במעשהיהם וחרטתו עליהם; מאמציו במסגרת ההליך השיקומי אותו הוא עבר; היעדר עבר פלילי והעובדת שמדובר בעבירותו הראשונה והיחידה. עוד נלקחה בחשבון התרשםות שירות המבחן מה הנאשם, לפיה הוא לוקח אחריות מלאה על מעשיו; מביע חרטה על מעשיו ומגלה אמפתיה כלפי הקורבן; מגיע משפחחה נורמטיבית ותומכת, אשר מגiesta לטיפול בו; וכי הינו בעל פוטנציאל לטיפול ושיקום.

4. מנגד, בית המשפט המחוזי התייחס לגורם הסיכון שעלו בתסקיריו שירות המבחן, וביניהם: חומרת העבירה; התכוון שקדם לעבירה והשימוש במיניפולציה; דימויו העצמי הנמור של הנאשם; והעובדת שטרם ביצוע העבירה, הנאשם נחשף לתוכנים פורנוגרפיים בתדריות גבוהה. כמו כן, בית המשפט המחוזי התחשב בפגיעה בנפשו של המתלוון - כפי שעלה מהתקיר קורבן העבירה שהוגש בעניינו, לפחות המתלוון חווה פגעה מינית טראומטית בעלת השלכות רגשיות ונפשיות דрамטיות, הן במישור האישי והמשפחתי, והן במישור הקהילתי. לבסוף, בית המשפט המחוזי עמד על הנסיבות המזיהדות המתקיימות במקרה נוכח המציגות הקהילתית הייחודית בה חיים הנאשם, המתלוון ומשפחותיהם - קהילה דתית קטנה, מצומצמת ושמרנית - והטעים כי היותו של הנאשם חבר בקהילה סגורה, ואות הקלון החברתית הנלווה

לעצם הקביעה כי ביצע עבירות מין, מהווים מעין עונש ממשמעותי נוספת. נוכח מכלול השיקולים האמורים, ובפרט גלו הצעיר של המשיב וכברת הדרך הארוכה שעבר בהליך השיקומי, בית המשפט המחויז קבע כי הצורך בשיקומו של המשיב וחזרתו למסלול חיים נורמטיביים, לטובתו ול טובות הציבור כולם, גובר על נטיית הלב למילויו על מעשיו באמצעות הרשותו בדיון. על כן, בית המשפט המחויז נמנע מהרשיעו, וגורר את עונשו כאמור בפסקה 1 לעיל. המערערת אינה משלימה עם אי-ההרשעה ומכך הערעור שלפנינו.

פסקoir קצין מבחן לנוער

5. ביום 15.5.2016 הוגש תסקיר קצין מבחן לנוער בעניינו של המשיב. מהتسקיר עולה כי המשיב תלמיד כיתה י"א, וכי תפקודו בבית הספר תקין ולא קשה. ביחס למעשה העבירה, צוין כי המשיב הודה בעבירה מראשית הדרכו ולקח אחריות מלאה על מעשיו. עוד צוין כי במהלך הטיפול הקבוצתי, הצליח המשיב להבין את מידת הפגיעה שגרם למתלון ולמשפחהו, כמו גם שיתף בתחשויות קשות של האשמה עצמית וכאב. באשר להליך הטיפול, צוין כי מתחילה ההלך המשיב הביע רצון להשתתף הטיפול שיסייע לו לעבד את מעשה העבירה, כאשר עד כה לקח חלק ב-44 מפגשים, אליו הגיעו בקביעות ובهم השתתף באופן פעיל. בהמשך לאמור, שירות המבחן חזר על המלצתו כי אין מקום להטיל עונש של מאסר בפועל, כמו גם על התרשםתו כי אין מקום להרשיע את המשיב בדיון.

नימוקי הערעור ותשובה המשיב

6. המערערת טוענת בערעורה כי הימנענות בית המשפט המחויז מהרשעתו של המשיב אינה מתיחסת עם אופיו החמור של האירוע, אשר הסתיים בפגיעה קשה מאד במתלון – אשר תלואה אותו לאור כל חייו. המערערת מדגישה כי מדובר במרקחה קשה ביותר של נער בן 16, שניצל את התמיונות, את חוסר האונים ואת האמון שנתן בו המתלון – לצד בן חמיש, עת שידל אותו בעורמה לכלת עמו למקום מבודד, שם ביצע בו מעשה סדום בנגדו לרצונו. בנוסף, המערערת מטעינה כי שיקולי שיקום הנוגעים לעברין קטין אינם חזות הכל, ואין בהם כדי לאין את כל שיקולי הענישה האחרים – ובראשם ההלימה, ההרתעה וסיכוי שיקומו של הקטן נפגע העבירה. בהמשך לכך, המשיבה גורסת כי נסיבות העבירה במקרה דנן הן כה חמורות, עד שהן גוררות על שיקולי השיקום של המשיב, כך שאין הצדקה להימנע מהרשעתו. כמו כן, המערערת מצביעה על הפגיעה העמוקה במתלון ובמשפחהו, אשר מועצתם בשל העובדה שהמשיב מוסיף להיות חלק מהקהילה שבה הם חיים. על כל האמור, המשיבה סבורה כי יש להרשיע את המשיב, ותוך כך להעביר מסר לקורבנות עבירות מסווג זה ולמשפחותיהם, לעבריים פוטנציאליים ולציבור בכללו, כי מעשה מהסוג שביצע המשיב אינו בר מחלוקת.

7. המשיב, מנגד, טוען כי יש לדוחות את הערעור. לשיטתו, החלטת בית המשפט המחויז מאוזנת, וניכר בה כי נלקחו בחשבון מכלול השיקולים הרלבנטיים. המשיב מדגיש כי הוא לוקח אחריות מלאה על המעשים ומשתף פעולה באופן מלא עם הגורמים הטיפוליים, וכי הוא עבד כדי לשלם את הפיצוי במלואו למתלון וסייע לבצע את שעות השירות לתועלת הציבור שהושטו עליו. כמו כן, המשיב עומד על הדרך הטיפולית והשיקומית אותה הוא עובר, כמו גם את הנסיבות החיריגות שמתקיימות בעניינו – בהיותו חלק מקהילה סגורה אשר מודעת לפרשה על כל המשתמע מכך. עוד מציין המשיב כי הוא לא ניסה להסתיר את שאירע, ומיד לאחר האירוע דווח להוריו, אשר דווחו מיד למצויר הקהילה ולמשפחה הנפגע, ואלו העבירו את המידע למשטרת. לבסוף, המשיב מצביע על כך שאין תועלת ממשית שנראית לעין מהרשעה, וזאת לעומת התועלת הצפiosaマイ-הרשעתו אשר תאפשרו וחזרתו לחברה כازרח שומר חוק.

8. לא בלי התלבטות החלטנו לדוחות את הערעור. לאחר שאין מחלוקת כי המשיב ביצע את המעשה המוחוס לו, ובהתהשך בכך שטענות המערערת בפניינו כונו רק כנגד אי-הרשותו של המשיב, עליינו לבדוק האם יש מקום להתערבותנו בהחלטתו של בית המשפט המוחזוי להימנע מהרשעה. זאת, תוך שימת דגש להיליכי שיקומו של המשיב; חומרת מעשיו והצורך בהעברת מסר הרטעתו מפני ביצועם; ונסיבותיו הייחודיות של המקירה, כאשר המשיב והמתلون משתיכים למסגרת של קהילה סגורה.

9. כידוע, שני אינטראסים עיקריים עומדים בפניו בבית המשפט בבואו להכريع האם נכון יהיה להימנע מהרשעתו של מי שבצע עבירה – האינטראס הציבורי, הכלל את הצורך להגשים את מטרות המשפט הפלילי ולמצות את הדין באמצעות הרשות העבריין; והאינטראס הפרטני, הכלל את הנזק הצפוי לנאשם מהרשעתו תוך התחשבות בנסיבותו האישיות. ברוי כי ככל שעסוקין בעבירה חמורה יותר, יגדל משקלו של האינטראס הראשון (ראו: ע"פ 5931/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 לפסק דין של השופט צ'ולברטל (10.2.2014)). כאשר עסוקין בנאים בגירים, הכלל הרחב הוא שמדובר שהוכחה אשמהו של אדם יש להרשיעו בדיון, שכן האינטראס הציבורי הוא שוגר, והוא ידחה במקרים חריגים בהם עלול להיווצר יחס בלתי סביר בין הנזק הצפוי מהרשעה לבין האינטראס הציבורי שבהרשעת מי שעבר עבירה (ראו: רע"פ 6009/15 קושמקוב נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (8.9.2015)). עם זאת, כאשר מדובר בנאים קטנים, סעיף 24 לחוק הנוגע קובע כי עומדות מספר אפשרויות בפני בית משפט שקבע שקטין ביצע עבירה, כאשר הרשעה היא רק אחת מהן. בהתאם, בכל הנוגע לנאים קטנים, נקיטה בדרך של אי הרשעה יותר מקובלת, שכן בית המשפט מעניק משקל מיוחד לנسبות הפרטניות של הנאשם ולאפשרויות השיקום העומדות בפניו (ראו: ע"פ 2290/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (2.10.2013); ע"פ 10/2013 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (22.7.2013)). לモתר לצין, אין משמעות הדבר כי קטינות יוצרת חסינות, ועתים שיקולים של הרתעה, מניעה וממול בעליים במשקלם על השיקול השיקומי.(IFים לעניין זה דבריה של השופטת א' פרוקצ'יה בע"פ 2669/00 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד נד(3), 685, 690-691 (2000)):

"ההוראה האמורה בסעיף 24 לחוק הנוגע מדגישה את השוני בין קטינים לבוגרים בקשר לשיקול הדעת ובאייזונים הפנימיים המופעלים לגבי השאלה אם ובאיזה נסיבות ימנע בית המשפט מהרשעת נאשם קטין שעבר עבירה. לגבי קטין ניתן משקל-יתר לנסיבות האינדיבידואליות של הנאשם, למשל, לסייעו לשיקומו, לנסיבות העבירה מבחינתו, וככלל - הנכונות לסתות מחובבת מיצוי הדין, ולהימנע מהרשעה תוך הדגשת עניינו של הפרט תהא פחות נדירה. עם זאת, גם במקרה שיקולי הפרט יועמד השיקול הציבורי, ובכלל זה ישקלו חומרתה של העבירה שנעבירה על נסיבותה המיחוזדות וצורכי הרתעה וההגנה על הציבור, ובמקרים מתאימים עשוי אינטראס הציבור, המבקש למצות את הדין, לגבור גם כאשר מדובר בקטין" (שם, פסקה 7).

10. בעניינו, מעשו של המשיב הינם חמורים ביותר, באשר הוא ניצל את תמיותו של המתلون, שהיא צער ממנה באחת-עשרה שנים, כדי לבצע בו מעשה סדوم לשם סיפוק יציריו המיניים. חומרה יתרה אף נודעת מכך שהמשיב בחר את המתلون כקורבן על סמך היכרותם המוקדמת, בשל האמון הרב שהוא נתן בו ובשל היותו חסר ישע ורक בשנים. נסיבות העבירה כמו גם חומרתה לא מותרים כל מקום להקל בראש במשיב, אשר על פגעותם העמוקה במתلون כמו גם בערכיו החבירה כולה אין צורך להסביר מיללים. אך עם זאת, אנו סבורים כי ההחלטה של בית המשפט המוחזוי – אשר לא נעלמה מעינו חומרת המקירה – היא צודקת והולמת את מכלול הנסיבות עניין, כפי שיובהר להלן.

11. המשיב כiem ב-17 ושמו חודשים, כאשר את העבירה ביצע את בהיותו קטן ב-16. דעת לבנון נקל כי הרשותה בפלילים תקשה על חזרתו למסלול חיים נורומטי, ותהווה מஸול מהותי בפני השתלבותו העתידית בחברה. כאמור, שירות המבחן קבע לגביו כי הוא בעל פוטנציאל לטיפול ולשיקום, ולאור התהילך החינוי אותו עבר מאז גזר הדין ועד היום - דבק בהמלצתו על הימנענות מהרשעה. למוטר לצין, כי הפגיעה הצפואה למשיב מתקבלת ממשתתת אינה עולה בקנה אחד עם שיקולי השירותים חזקים המתקיים בעניינו - אשר לטעמו מהווים לא רק אינטרס אישי פרטני של המשיב והסובבים אותו אלא אינטרס של הציבור בכללו, אשר קיבל אל שורתו אזרח משוכם, בעל יכולת אמתית להוותיר את העבר מאחריו. הרי שבנסיבות אלה, התועלת מי-הרשעתו של המשיב עולה על זו שתווצר מהרשעתו, וצדק בית המשפט המחויז עת העדיף את שיקומו של המשיב על פני הרצון לגמול לו על מעשיו.

12. עוד ראוי לציין כי המשיב מיזמתו לקח אחריות על המעשה וחשף את האירוע בפני הוורוי, כאשר חשיפה זו היא שהובילה להעמדתו לדין. כמו כן, מתקיiri שירות המבחן עולה כי המשיב חש חריטה כנה על מעשיו, ומגלה רצון ומוטיבציה גבוהים לעבור הליך טיפול אינטנסיבי, ואף מתמיד להגיע ולהשתתף במפגשים הטיפוליים אותם הוא עבר. לעומת זאת, הרי שהמסגרת הקהילתית הייחודית שבה חי המשיב והמתلون - קהילה שמרנית סגורה המקיימת את רוב קשייה בינה לבין עצמה - מהוות שיקול נוספת להורת גזר הדין על כנו. זאת, שכן דומה כי אותן הקין החברתי אותן נושא המשיב, גם ללא הרשותו בדי הפלילי, שירוקים במלוא עצמותו במסגרת הקהילה, אשר לא התעלמה ולא מתעלמת מן המקהלה, ופעלת כדי להתמודד עם תוצאותיו. אשר על כן, לא מצאנו מקום להתערב בהחלטתו של בית המשפט המחויז, ומשכך דין הערעור להידחות.

13. סוף דבר, הערעור נדחה. אנו מקווים שהמשיב ימשיך בהליך השיקומי שבו החל, וצדיק את ההקלה שהקל עמו בית המשפט המחויז - בגזירת עונשו ובאי-הרשעתו.

ניתן היום, כ"ט באيار התשע"ו (6.6.2016).

שפט

שפט

שפט